

BEGAAN MET ONS ORGAAN

"Wat wil ons Maandblad?" Dat was de eerste zin in de eerste aflevering van de eerste jaargang van wat later zou gaan heten het "Natuurhistorisch Maandblad". Nu, bij aanvang van de 89^e

Ons Maandblad.

Wat wil ons Maandblad?

Het wil de leden van 't Natuurhistorisch Genootschap in Limburg meer voeling met elkaar doen houden, hen 'n werkzaam aandeel laten nemen in alles, wat hun Genootschap betreft.

Zal het z'n doel bereiken?

Dat hangt af van Uw steun!

Als ge op natuurhistorisch gebied in Limburg iets waarneemt, 't welk de vermelding waard is, moogt ge niet in gebreke blijven daarop in ons Maandblad de aandacht te vestigen van uwe medeleden. Hebt ge iets te vragen, dan doe 't gerust in ons Maandblad. Naar best vermogen zal u 'n antwoord gegeven worden.

Verder behoeven we niet in bijzonderheden te vermelden, wat ons Maandblad zich zoo voorstelt te doen. Het blijkt genoegzaam uit dit z'n eerste nummer. Geldelijke offers verlangt het niet; het vraagt u niets anders dan of het rekenen mag op uw hulp als medewerker of werkster.

JOS. CREMERS.

Redactioneel voorwoord uit het eerste "Maandblad", zoals dit tijdschrift toen nog heette.

jaargang, noemen veel leden van het Genootschap het tijdschrift nog steeds gewoon "ons Maandblad" of, door trots of misschien ook wel door enige arrogantie gedreven, niet minder dan "het Natuurhistorisch Maandblad". Als we dat zelf zeggen laat ik maar in het midden of dat uit trots of uit het tegengestelde van bescheidenheid is ingegeven. Maar het is natuurlijk wel aardig, en dan ook iets om trots op te zijn, als lezers van buiten ons Genootschap "ons Maandblad" "het Maandblad" noemen.

Hoe het ook zij, in de loop van de voorgaande 88 jaargangen hebben vele redactieleden en nog veel meer auteurs er hard aan gewerkt om van "ons Maandblad" (het Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg" - ik schreef daar al eens eerder over) "het Maandblad" op het gebied van onderzoek aan landschap, flora en fauna van Limburg te maken. De laatste jaren wordt "Limburg" daar zelfs wat ruimhartiger opgevat: er verschenen steeds meer artikelen die (deels) betrekking hadden op aangrenzend Belgisch Limburg.

Tot halverwege de jaren twintig verscheen er naast het Natuurhistorisch Maandblad ook nog een Jaarboek. Tijdens de "Zomervergadering" in augustus 1923 te Heerlen werd echter besloten om het Jaarboek op te heffen en "tot een nieuwen

vorm van publiceeren over te gaan". Dit leidde tot heftige discussies, als illustratie waarvan hier een fragment is opgenomen van het redactionele voorwoord bij aflevering I van de 13^e jaargang uit 1924. Kern van het dispuut is het wetenschappelijk niveau van het Maandblad, het toen statutair zelfs onrechtmatige "would-be geleerd tijdschriftje" (dat toen ook al gratis aan de leden werd toegezonden; voor niet-leden destijds te koop voor 30 cent per aflevering).

Maar de redactie, gesteund door het bestuur (waarin overigens een niet gering aantal dubbelfuncties) zette door om van het Maandblad "het officieele orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg" te maken. Het probeerde daarbij "bij alle wetenschappelijke degelijkheid toch een leesbare lectuur voor alle leden van 't Genootschap te zijn en te blijven. (...) Natuurlijk kan de Redactie niet beloven, dat elk artikel

voor iedereen even interessant zal zijn. Maar dat is ook nergens het geval, bij geen enkel tijdschrift, niet eens bij de zoo bij uitstek 'leesbare lectuur'. Noem derhalve het Natuurhistorisch Maandblad niet aanstonds 'vervelend' als ge daarin bijdragen ontmoet, die U niet interesseeren. De scheepstijdingen, beurs en marktberichten, advertenties en honderd andere dingen in mijn dagelijksche courant interesseeren mij ook niet, doch ik weet ze moeten er zijn en daarom ... sla ik ze met alle mogelijke welwillendheid over en zoek naar datgene waar ik wel belang in stel", aldus vermoedelijk de toenmalige hoofdredacteur P.H. Schmitz S.J., die wat anoniemer tekende met "de redactie".

Aan het eind van de veertiger jaren werd de eerdere discussie over "wetenschappelijke degelijkheid" en "leesbare lectuur" weer in alle hevigheid gevoerd. Het resultaat was de start van de "Reeks Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg", waarin vooral de livijge of "moeilijke" artikelen werden opgenomen. Hoewel de Reeks formeel niet is opgeheven, zijn er al enkele jaren geen afleveringen meer versche-

nen. De (vooral qua omvang) niet in het Maandblad passende artikelen verschijnen de laatste jaren als afzonderlijke boeken, uitgegeven door de (onze!) Stichting Natuurpublicaties Limburg. De meest recente uitgave van "de SNL" is de "Bijdrage tot de historische ecologie van de Limburgse Kempen (1910-1950)"; zie de binnenzijde van het achteromslag van dit Maandblad).

Door de jaren heen hebben de redacties zich heel nadrukkelijk met het beleid rondom "hun Maandblad" bezig gehouden. Dat leidde niet alleen tot veranderingen in de vormgeving. Ingrijpend was bijvoorbeeld ook de verandering van het formaat bij de 75^e jaargang.

Ook de huidige redactie bezint zich op de toe-

Ze hebben steeds meer gevoeld voor de uitgave van een degelijk Jaarboek met geleerde bijdragen van streng wetenschappelijke stempel, dan voor het Maandblad, dat er zoo maar (buiten de Statuten van 't Genootschap om), in den loop der jaren uit liefhebberij van sommige leden bij gekomen is en het - in hun oogen - niet veel verder gebracht heeft dan tot een bestaan tusschen een would-be geleerd tijdschriftje en een gewoon vulgarisatieblaadje. »En daarvoor moet nu het Jaarboek wijken, onze beste praestatie op het gebied der natuurwetenschap, een onderneming van ontegenzeggelijk groote wetenschappelijke waarde! Neen, dat mag niet, ons Jaarboek mag niet verdwijnen!!«

Wat het laatste betreft, daarin hebben ze volkomen gelijk!

Het Jaarboek mag niet verdwijnen, zonder dat er - iets even degelijks, even wetenschappelijks voor in de plaats komt....

En dat is: Het Natuurhistorisch Maandblad, Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg!

Dit orgaan immers vervangt, van nu af aan, niet het Maandblad alléén, maar Maandblad én Jaarboek beide. De inhoud van beide publicaties wordt tot één geheel, een periodiek van 12 maandelijksche afleveringen, samengesmolten.

Het Natuurhistorisch Maandblad is dus een wetenschappelijk tijdschrift!

Fragment uit "Ter inleiding" van aflevering I van de 13e jaargang van Natuurhistorisch Maandblad, Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

komst van ons orgaan, uw Maandblad. Aan de vooravond van de 90e jaargang wordt een nieuw beleidsplan voor de komende jaren opgesteld. Aan één onderdeel uit dit plan kon u de laatste maanden al een beetje wennen: het gebruik van kleur op de omslag en in het binnenwerk. Deze jaargang zal het gebruik van kleur worden doorgezet als opstapje naar een mogelijk tamelijk ingrijpend vernieuwd Maandblad. Want ook deze redactie is zeer begaan met het orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Douwe Th. De Graaf